

Jukka-Pekka Palviainen

ÄLÄ PANIKOI, KOSONEN

Karisto
Helsinki

© Jukka-Pekka Palviainen ja Karisto /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-49824-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

KOKO LUOKAN HÄMMÄSTYKSEKSI UPOUUDEN luokkahuoneen etuosassa seisoo ihana Tuulia Ahoniitty eikä meidän varsinainen luokanvalvojamme. Tuulia sijaisti Japoa jo keväällä.

Kaikki tykkää Tuuliasta, koska se kohtelee meitä sillä tavalla kuin me ansaitaan. Eli jos me käyttäydytään asiallisesti, se on hauska ja rento, mutta jos on aihetta, se osaa myös sanoa suoraan, mistä sen korkokenkä puristaa. Sen lisäksi se on aika paljon kuumempi kuin Japo.

”Missä Japo on?” Tiku ihmettelee ääneen.

”Se otti virkavapaata. Se aikoo keskittyä kirjoittamiseen”, Tuulia vastaa.

”Mitä se kirjottaa?” Tiku jatkaa tenttaamistaan.

”Romaaneja. Sehän on julkaissu monta teosta. Se on saanu jotain palkintojakin”, Tuulia sanoo hämmästellen tietämättömyyttämme.

Se ei ymmärrä, että koskaan ei pidä aliarvioida teinin kykyä ohittaa kaikki epäolennainen tai epäilyttävä tieto. Tässä tapauksessa moni varmasti ajattelee, että kyse on molemmista.

”Täytyypä panna lukulistalle”, Tiku toteaa kuin oikeasti harrastaisi lukemista.

Tosin mistä mä tiedän, mitä se vapaa-ajallaan touhuaa. Eikä varsinaisesti edes kiinnosta.

”Teepä niin. Seuraavaksi me lähdetään tutustumaan uuteen kouluumme. Käytävillä on muitakin liikenteessä, joten kuljetaan rauhallisesti ja pyritään välttämään turhaa metelöintiä”, Tuulia ohjeistaa.

Koulu on kieltämättä hieno. Sen keskellä kulkee värikkäät jättiläisen portaat, joissa saa Tuulian mukaan istua silloin, kun niiden alapäässä sijaitsevalla lavalla on meneillään jokin mielenkiintoinen esitys.

”Entä jos on tylsä esitys?” Tiku kysyy.

”Ei koulussa sellaisia ole”, Tuulia tuhahtaa.

Tytöt haluaa ottaa toisistaan kuvia portailla. Siksi homma tyssää heti alkuunsa. Osa jätkistä pyörii levottomana rappusten alapäässä. Me istumme Valtsun kanssa odottamaan.

Tiku kiipeää lavalle ja napsauttaa mikrofonin päälle. Se alkaa imitoida reksiä, joka on Tuulian isä.

”Tervepä tuloa tänne Takahikiän uuteen kouluun. Vanha koulu homehtui, koska deodoranttini petti, mutta täällä uudessa koulussa on niin hyvä ilmastointi, että minullakin menee joka aamu viikset korviin.”

Tiku osaa matkia reksin ääntä ja eleitä yllättävän taidokkaasti. Tuulia kääntää kasvonsa piiloon, mutta hartioiden hytkymisestä näkyy, kuinka paljon sitä naurattaa.

Nostan katseeni yläkertaan. Huomaan Jannikan nojaavan kaiteeseen. Tunnen, miten sydämeni jättää 1,764535 lyöntiä väliin. Hymyilen Jannikalle. Se vilkuttaa mulle sormillaan.

Seuraavaksi tutustumme ruokalaan. Emäntä selittää meille toimintaohjeita. Liisi kysyy erikoisruokavalioista. Siitä on tullut kuulemma loman aikana vegaani, kun se vietti kesän sukulaistensa maatilalla ja hoiti eläimiä.

Emäntä kertoo, että kerran viikossa on kasvisruokapäivä. Tiku viittaa ja pyytää puheenvuoroa. Emäntä nyökkää sille.

”Mitä mulle on silloin?”

”Miten niin?” emäntä ihmettelee.

”Eettinen vakaumukseni kieltää kasvisruuan syönnin.”

Hämmästyin, että Tiku osaa noin hienoja sanoja. Ehkä olen aliarvioinut miehen.

Ruokalan jälkeen kierrämme taideaineiden ja köksän luokat. Vilkaisemme myös auditorioon ja viereiseen rakennukseen, jossa on liikuntahalli. Retkotamme patjoilla, kun Tuulia puhuu. Liisi tekee sivussa tyylipuhtaita kärrynpyöriä. Se harastaa kilpavoimistelua.

”Pitääkö ton aina päteä?” vieressäni seisova Minni kuiskaa Jaminalle.

Tiku menee Liisin viereen ja alkaa matkia kömpelösti sen liikkeitä. Liisi ei suutu, vaan alkaa neuvoa Tikua. Kohta Tikunkin liikkeet näyttää vähän paremmilta.

Tiku kysyy Tuulialta, missä on röökipaikka, vaikka ei se ainakaan mun tietääkseni polta. Sen vaan pitää olla koko ajan äänessä. Opettaja vastaa, että koulussa on kiusaamisen lisäksi nollatoleranssi tupakoinnille. Se koskee myös sähkö-tupakoita.

Opastuskierros päättyy, ja lähdemme kävelemään takaisin luokkaan. Tiku astuu Tuulian viereen ja sanoo: ”Hyvin sä vedät.”

Opettaja vilkaisee Tikua ja hymyilee juuri niin upeasti kuin vain se osaa.

”Kiitos. Niin muuten säkin.”

Käytävällä reksi pysäyttää meidät. Se tuijottaa Tikua suoraan silmiin niin kauan, että se ja me kaikki muutkin häkellymme.

”Sinä kuulemma olet imitoinut minua täällä tänään”, se sanoo.

”Joo, mut...”

”Paikalla olleet sanoivat, että olit hyvä.”

”No en mä...”

”Tänne tulee parin viikon päästä arvovieraita. Saat esittää imitaatiosi heillekin.”

Tiku näyttää kauhistuneelta.

”En mä...”

Rehtori tarttuu Tikun käteen ja sanoo: ”No niin. Se on sillä sovittu. Palataan esityksesi sisältöön lähipäivinä.”

Tiku katsoo järkyttyneenä kiireisin askelin poistuvan rehtorin perään.

”Voi kilin vit...”

Tuulia kröhäisee merkitsevästi. Tiku jättää virkkeen kesken. Se mutisee karkaavansa Timbukuun.

Timbuktu on kaupunki Malissa, Afrikan kolmanneksi pisimmän joen, Niger-joen lähetyvillä Länsi-Afrikassa. Vuonna 2009 kaupungissa oli noin 54 629 asukasta.

2.

NOTKUMME VALTSUN KANSSA KOULUN jälkeen sivukirjaston mukavissa nojatuoleissa. Kirjasto sijaitsee samassa rakennuksessa kuin koulu. Kävimme äidinkielenopettajan kanssa tutustumassa paikkaan aamupäivällä.

"Mitä tehdään viikonloppuna?" kysyn Valtsulta.

Valtsu nostaa katseensa Japan kirjoittamasta romaanista.

"Mä oon iltavuorossa perjantaina. Lauantaina meillä on se siivouskeikka."

"Ääh. Mitä hittoa mä sitten teen perjantaina?"

"Luet, siivoat huoneesi, leikkaat ruohon, peset ikkunat, leikit pikkusiskosi kanssa ja tutustut itseesi joogan ja meditaation avulla."

"Selvä. Onko se kirja hyvä?"

"Mies jaarittelee."

"Niinhän se tekee opettajanakin."

"Sepä se."

Tartun paikallislehteen, jonka joku on jättänyt pöydälle. Etusivulla haastatellaan "vanhaa tuttuani" rikoskonstaapeli Ulla Juntusta. Näytän lehteä Valtsulle.

"Kuinkahan monta ottoa on tarvittu, että Juntuselle on saatu noin huolestunut ilme?" hymähdän.

"Ehkä toi on sen virkailme."

"Kyllä se mun muistaakseni välillä hymyilikin, ku me tavattiin se Jannikan kaa. Mutta ehkä se johtu vaan siitä, että me oltiin sen mielestä niin lutusia."

"Isäs oli lutunen, ku sua värkkäs", Valtsu tuhahtaa.

"Epäilemättä."

Jannika astuu sisään ovesta ja rojahtaa yhteen tuoleista.

"Jätkät istuu täällä, vaikka kirjat on päällystämättä. Ai niin, teiän äidit päällystää ne samalla, ku syöttää teille banaanisosetta."

"Se vaatii kyllä jo aika paljon taitoa", Valtsu toteaa.